

Novi svijet

LIPANJ 2013.

ISSN 1331-226X • Godina XLIX. br. 6/2013 • www.novisvijet.net • cijena 15 kn

**GRAĐANI
SVOGA GRADA
I ČITAVOG SVIJETA**

PAPA: „IZAĐITE VANI!“

NOVO VRIJEME UTJELOVLJENJA

14

Foto: / @ Mino -

06

12

03 RIJEČ ČITATELJIMA

Dobrodošli
u Europsku uniju!

04 RIJEČ ŽIVOTA

Lipanj

05 IZ ŽIVOTA

Preko bolesti
do jedinstva

06 U ŽARISTU

Izađite vani, izađite!
Kultura susreta
On nas čeka!
Otkriće vrijednosti patnje

11 U DUBINU

Prizemno i uzvišeno

12 SUSRET

Novo vrijeme utjelovljenja
Svetlo je ušlo u moj život

14 DUHOVNOST JEDINSTVA

Građani svoga grada
i čitavog svijeta

16 AKTUALNO

Lijenost i sebeljublje

18 MLADI

Prijelaz preko mosta
Doživljeno bratstvo

21 SVJEDOČANSTVO

Život iz pepela
Razine ljubavi

24 OBITELJ

Trenutak istine

26 ISTAKNUTO

Sablažan trećeg tisučljeća

27 ZDRAVLJE

Kad boli glava

Dobrodošli u Europsku uniju!

Umoru raznih vijesti i komentara vezanih za ulazak Hrvatske u Europsku uniju, u kojima se izražavaju mnoge dvojbe i bojazni, svojevrsni poklon dobrodošlice od strane Republike Italije, remek djelo Caravaggia, jednog od najvećih genija baroka, "Večera u Emausu" svakako je lijepa vijest i prijateljska gesta drage nam susjedne države.

Uz važnost cjelokupnog umjetničkog događaja, pozornost može privući i motiv darovanog djela, a budući da stiže iz Italije naši će ga čitatelji možda povezati s proročkom vizijom Chiare Lubich o Isusovoj prisutnosti ne samo među pojedincima, nego i među narodima i državama: "Današnje vrijeme traži od Isusovih učenika da zadobiju društvenu svijest o kršćanstvu. Više no ikada žurno je potrebno ljubiti domovinu drugoga kao vlastitu"; "Svaki narod može prijeći vlastite granice i gledati dalje, ljubeći domovinu drugoga kao svoju, pa se Isusova prisutnost može ostvariti među narodima i državama, a čovječanstvo postati sveopća obitelj, koja nadilazi ograničeni pojam međunarodnog društva, jer u njoj zamišljeni odnosi među osobama, skupinama, narodima, nadilaze podjele i barijere svake vrste"; "Najveće dostojanstvo čovječanstva nije u tome da se osjećamo zajednicom naroda, često u borbi među sobom nego, zbog uzajamne ljubavi, jednim jedinim narodom, obogaćenim raznolikošću svakoga i zato čuvarom jedinstva u raznovrsnim identitetima".

Nalazimo se u razdoblju nakon Chiare, a to je vrijeme utjelovljenja, koje se ostvaruje malenim koracima, pri čemu nam više puta vizija nestaje s obzora. Pa ipak je svatko pozvan nešto učiniti za njezino ostvarenje i nitko to ne može umjesto nas.

Na susretu crkvenih pokreta i zajednica u Rimu Papa nas je pozvao da prihvativmo iznenađenja Duha. Svi smo, naime, na neki način u kušnji da se oslonimo na sigurnost već prijedena puta, rekla je Maria Voce, na stečena iskustva, a Papa nas je izazvao da prihvativmo iznenađenja Duha, da dobro slušamo što od nas traži i da ga slijedimo na putovima svijeta.

Izazovi su pred nama, a na svakome od nas je da na njih odgovori, ne gubeći iz vida viziju.

Đina Perkov

Novi svijet

MJESEČNIK POKRETA FOKOLARA
godina XLIX, br. 6 – lipanj 2013.

Naslovница:

Grad je posebno mjesto sazrijevanja univerzalnosti koja je u nama, našeg čovještva

Foto: Flickr / © SIF LOPPIANO

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290; fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novisvijet@novisvijet.net,
web stranica: www.novisvijet.net,

IZDAVAČ I NAKLADNIK

Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Đina Perkov;

UREDNIČKO VIJEĆE

Đina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

www.istockphoto.com

LIPANJ 2013.

"AKO DOBRO
ČINEĆI TRPITE
PA STRPLJIVO
PODNO SITE, TO
JE BOGU MILO."¹

(1PT 2,20)

► Chiara Lubich

Apostol Petar ilustrira svojim zajednicama izvorni duh evanđelja u njegovoj konkretnoj primjeni, s posebnim osvrtom na životne uvjete i položaj svakoga pojedinca.

Ovdje se obraća robovima koji su se obratili na vjeru. Njima, kao i svim robovima u tadašnjem društvu, događalo se da nisu bili shvaćeni i da su bili nepravdno zlostavljeni. Ove su riječi ujedno upućene svim ljudima svakoga vremena i svih krajeva, koji moraju trpjeti neshvaćanja i nepravde od strane svojih bližnjih, bili oni nadređeni ili njima jednaki.

"AKO DOBRO ČINEĆI TRPITE PA STRPLJIVO PODNO SITE, TO JE BOGU MILO."

Tim ljudima apostol preporučuje da ne podlegnu instinktivnoj reakciji koju bi mogla izazvati ova situacija, nego da nasljeđuju Isusovo ponašanje. Štoviše, potiče ih da odgovore ljubavlju te u tim poteškoćama i nerazumijevanjima prepoznaju milost, tj. priliku koju je Bog dopustio kako bi pokazali pravi

kršćanski duh. Nadasve na taj način moći će ljubavlju privesti Kristu i onoga tko ih ne shvaća.

"AKO DOBRO ČINEĆI TRPITE PA STRPLJIVO PODNO SITE, TO JE BOGU MILO."

Polazeći od ovih i sličnih riječi, neki bi željeli optužiti kršćanstvo da promiče pretjeranu popustljivost koja uspavljuje savjesti, čineći ih manje aktivnima u borbi protiv nepravdi.

Ali nije tako. Isus traži da ljubimo i onoga tko nas ne shvaća i tko nas zlostavlja, ali ne zato da bi nas učinio neosjetljivima na nepravde. Naprotiv! On nas želi poučiti kako izgraditi doista pravedno društvo. To je moguće šireći duh istinske ljubavi, tako da mi prvi počnemo ljubiti.

"AKO DOBRO ČINEĆI TRPITE PA STRPLJIVO PODNO SITE, TO JE BOGU MILO."

Kako živjeti Riječ života ovoga mjeseca?

I mi danas možemo biti neshvaćeni i zlostavljeni na mnoge načine, počevši od netaktičnosti i grubosti do zlonamjernih sudova, nezahvalnosti, uvreda i pravih nepravdi.

U svim tim slučajevima moramo svjedočiti ljubav koju je Isus donio na zemlju, prema svima, pa i prema onima koji s nama loše postupaju.

Riječ života ovoga mjeseca traži da čak i u legitimnoj obrani pravde i istine nikada ne zaboravimo kako je naša prva kršćanska dužnost ljubiti drugoga, tj. prema njemu zauzeti novi stav, sačinjen od shvaćanja, prihvatanja i milosrđa koje je Isus imao prema nama. Na taj način i u obrani naših razloga nikada nećemo slomiti odnos, nikada nećemo popustiti napasti srdžbe ili osvete.

Na taj ćemo način, kao sredstva Isusove ljubavi, i mi biti u stanju dovesti Bogu naše bližnje. ■

¹ Riječ života objavljena u Novom svijetu br. 5/1990.

Prošle godine veoma zabrinulo pogoršanje Mirkova zdravstvenog stanja. Narednih mjeseci boravio je nekoliko puta u bolnici, a za Božić je bila zakazana operacija u Zagrebu.

I dok su se drugi pripremali proslaviti Božić obiteljskim okupljanjima u svojim domovima, nas je očekivala nova, nama nepoznata avantura. No, vjerovali smo da se Bog krije iza svakog događaja u našem životu, pa tako i iza teške bolesti.

Mnogi su s nama dijelili našu bol, posjećivali nas kod kuće, kasnije u bolnici, nazivali telefonom, slali poruke ohrabrenja, što je posebno Mirku mnogo značilo.

Na dan operacije, nakon svete mise, došla sam u bolnicu. Mirko je bio iznenađen kad me video pored sebe. Rekao je da sam ga ohrabrla, donijela Isusovu prisutnost među nas, tako da su i ostali bolesnici iz sobe primijetili našu iskrenu ljubav i jedinstvo.

Operacija je trajala oko šest sati, a ja sam cijelo to vrijeme provela pred svetohraništem u bolničkoj kapelici. Molitva i razmatranje donijeli su mi mir.

Zahvat je bio uspješan, nakon čega su slijedila 23 dana na odjelu za intenzivnu njegu. Tako smo Božić i novogodišnje blagdane proveli u bolnici.

U tišini, miru, razmatranju i molitvi Mirko se kao nikad vježbao u strpljivosti. Posjećivala sam ga svaki dan, ali samo na kratko. Na stoliću kraj kreveta imao je molitvenik i knjižicu *Isus u bratu*. Kraj njega je ležala operirana žena, no bila je slijepa, pa joj je na njezinu molbu čitao duhovne misli.

Knjižica *Isus u bratu* i meni je bila poticaj da Ga prepoznam u svakom čovjeku u bolnici, na ulici, u tramvaju, kao i u sestri kod koje sam stanovala. Snažno sam osjetila da u sadašnjem trenutku trebam zaboraviti svoju bol, kako bi primila osobu koja se nađe uz mene, saslušala je i dala joj podršku. Tako mi se jedan bolesnik plačući potužio da njegov sin i ne zna da je u bolnici. Pokušala sam ga utješiti. Saznavši da je vjernik, rekla sam mu da prvi nazove sina i čestita mu Božić. Bio je iznenađen. Kad je izašao iz bolnice, nazvao nas je nekoliko puta i zahvaljivao.

Kad sam jednu ženu u tramvaju upitala za postaju gdje trebam sići, počela se žaliti na kćerku koja ju

Arhiv NS

Na slici:

**Mirko i Ljubica
Miočić iz Zadra
čije iskustvo
objavljujemo**

je istjerala iz kuće, dok je ona kao mama činila sve što je mogla za nju i njezinu djecu. Bila je žalosna i rastresena. Saslušala sam je, a potom joj rekla da sam i ja majka i da mi se isto to ponekad dogodi s mojom djecom te da im oprostim, a oni imaju povjerenje u nas i našu ljubav prema njima. Nakon svega se smirila i zahvaljivala što sam ju saslušala.

Na ulici ispred mene ugledala sam slijepog čovjeka s bijelim štapom. Upitala sam ga treba li mu pomoći. Zamolio je da ga odvedem do tramvaja. Ni ja ni on nismo imali kišobran, a kiša je nemilo pljuštala. Bila sam mokra, ali u srcu sam osjećala toplinu.

Sestru koja je deset godina starija od mene nisam dobro ni poznавala, pa su ti dani bila prigoda da izgradimo lijepi odnos.

Preko ove bolesti osjetili smo snagu i podršku naše duhovne obitelji. S jedne strane smo prolazili kroz boli, a s druge smo osjetili kako nas Isus ljubi preko mnogih osoba. Oporavak i terapije se nastavljaju, a mi osjećamo kako je ta bolest ojačala naše jedinstvo s Bogom i s bližnjima.

LJ. M. M.

IZAĐITE VANI, IZAĐITE!

TO JE PAPIN POZIV ČLANOVIMA CRKVENIH POKRETA I UDRUGA OKUPLJENIMA NA TRGU SV. PETRA ► **Sonja Eterović**

Tijekom dva dana, 18. i 19. svibnja, Trg sv. Petra ponovno se pretvrio u veliki Cenakul na otvorenom, kao i prigodom prethodna dva susreta crkvenih laičkih pokreta, udruga i zajednica, 1998. i 2006. godine. Oko Svetoga Oca okupilo se dvjestotinjak tisuća hodočasnika iz cijelog svijeta. Došli su zrakoplovima, vlakovima, autobusima,

čak i brodom. Muškarci i žene svih starosti i zvanja, na suncu, a na trenutak i pljusku, iščekivali su, ne okolišajući, veliki susret. Radost, zastave najrazličitijih boja, transparenti s izričajima ljubavi papi Franji – preplavili su Trg sv. Petra i okolne ulice. A među njima i naša mala, ali radosna i raspjevana skupina. Nas pedesetak, predstavnika različitih udruga iz cijele Hrvatske, u

**Skupina
iz Hrvatske
na Trgu
sv. Petra**

srcima smo donijeli i sve one koji zbog različitih obveza nisu mogli biti nazočni ovom događaju. Nije jednostavno opisati ono što je svatko od nas doživio i osjetio kada su najavili dolazak pape Franje.

Iako je program na Trgu započeo u petnaest sati, nizom svjedočanstava s kojima su se izmjenjivale pjesme zborova i solista, koreografije, vrhunac smo doživjeli u 17.30, kada je Papa u svojem džipu započeo obilazak, kružeći po trgu i uzduž Vie Conciliazione. Bdijenje je započelo pozdravom predsjednika Papinskog vijeća za novu evangelizaciju, nadbiskupa Rina Fisichella. Nadbiskup je u pozdravnom govoru naglasio da

je više od 150 nazočnih crkvenih udruga »jedna od najljepših stvarnosti Crkve i golemi dar Duha Svetoga«. »Svi su oni misionari«, nastavio je nadbiskup. »Sveti Oče, ovdje je nazočan cijeli svijet, a sve povezuje zajednička težnja: »Poručiti suvremenom svijetu da je život bez Krista nemoguć te da ga je zato potrebno vjerodostojno svjedočiti.« Uslijedilo je postavljanje ikone Blažene Djevice Marije, »Salus Populi Romani«, koju su u procesiji donijeli mladi iz različitih pokreta.

Nakon pjesama i čitanja svetopisamskih tekstova, bdijenje se nastavilo s dvama svjedočanstvima nakon čega je Papa odgovorio na četiri pitanja koja su mu postavili predstavnici prisutnih stvarnosti. Jednostavnost, jasnoća i snaga njegovih odgovora nikoga nije ostavila ravnodušnim. »Ne smijemo postati nekakvi »uštirkani kršćanik koji o teološkim temama razgovaraju uz šalicu čaja, već moramo postati hrabri kršćani koji će poći u potragu za onima koji su samo tijelo Kristovo – siromašnima«, rekao je papa Franjo odgovarajući spontano na četiri postavljena pitanja. Osvrnuo se na neke točke koje obilježavaju njegovo učenje. »Najvažniji u vjeri je osobni susret s Kristom. On je onaj koji daje vjeru. Učiti vjeru iz knjiga korisno je i dobro, ali najvažnije je susresti ga, a sve je ostalo drugorazredno«, objasnio je Papa, dobronomjerno nas koreći jer smo klicali: Franjo, a ne Isus, Isus! Nakon toga je

Atilio NS (2)

podsjetio da »Crkva nije neki politički pokret ili nekakva dobro organizirana skupina, nekakva NVO... Budite oprezni – dodao je – jer nas đavao zavarava napastujući nas »efikasnošću«. Propadnu li ulaganja, banke... to je danas prava tragedija, ali ako se obitelji raspadaju, ako nemaju što jesti, to nije ništa. U tome se očituje današnja kriza. Siromašna Crkva za siromašne protivi se ovakvu mentalitetu. Sadašnja kriza – primjetio je papa – nije samo gospodarska i kulturološka već je kriza čovjeka kao slike Božje, a time i puno dublja. Ovo je kriza čovjeka koji uništava čovjeka. Ako u javnom društvenom i političkom životu nema etike, sve je moguće, sve je dopušteno činiti. I tada vidimo, čitamo u novinama kako nedostatak etike u javnom životu veliko zlo nanosi cijelom čovječanstvu. Pred tim se ne trebamo zatvarati u župe ili

Papa Franjo:
"Crkva koja se zatvorila u opasnosti je da ostane zarobljena u trošnim strukturama koje zarobljavaju"

pokrete jer, kada se Crkva zatvori, razboli se. Zato moramo poći prema rubnim egzistencijama i navijestiti evanđelje. Papa je iznio još jednu njemu vrlo dragu misao: »prihvatljivija je Crkva »nastradala« na ulicama svijeta od »bolesne« Crkve. Crkve koja se zatvorila, pa je u opasnosti da ostane zarobljena u trošnim strukturama koje zarobljavaju umjesto da nas učine slobodnom djecom Božjom.« Na kraju se prisjetio kršćanskih mučenika koji su, kako je rekao, »danас brojniji od onih u prvim stoljećima«, a svoj je govor završio ponavljajući odlučno »ne« zatvorenoj Crkvi i »da« Crkvi koja, vođena Gospodinom, ide ususret čovjeku ma gdje se on nalazio. Njegove riječi poput molbe i zapovijedi odzvanjaju u nama. Na nama je da ih, u skladu s karizmama koje nam je Bog darovao, živimo i ostvarujemo. ■

Kultura susreta

DOJMOVI MARIJE VOCE O SUSRETU POKRETA I ZAJEDNICA S PAPOM

Foto: © CC

Njezin prvi dojam nakon bdjenja u subotu 18. svibnja je da je Papin govor dobro učinio srcu, osobito ustrajanje na susretu s Isusom i na molitvi, spomenuto u svakom njegovom odgovoru, čime je istaknuo duhovnu dimenziju kršćanina: molitvu, susret s Isusom koji se događa preko osoba, u predgradima, vani. Odbacio je argumente i strategiju za stolom, ne zanemarujući izazove. Treba gledati u Isusa, a sve ostalo je posljedica. Predsjednica Fokolara istaknula je i ozračje prijateljstva i radosti među raznim utemeljiteljima

Maria Voce izrazila je Papinu zahvalnost i zauzimanje Pokreta fokolara u davanju odvažnog i radosnog svjedočanstva kršćanstva

i predstavnicima zajednica i pokreta: "Mislim da je Papa osjetio ovo radosno lice Crkve". Pozdravivši papu izrazila mu je zahvalnost i zauzimanje Pokreta fokolara u davanju odvažnog i radosnog svjedočanstva kršćanstva.

"Ljepo je bilo moći dati Papi sigurnost da i danas postoji životna snaga u Crkvi, usprkos mnogim poteškoćama", rekla je za Radio Vatikan tumačeći koju potvrdu i koje novosti je izvukla iz ovog posebnog susreta.

"Svakako smo potvrđeni u zauzimanju da živimo našu karizmu, jer se snažno osjećalo koliko je zajedništvo bitno obilježje današnje Crkve, te je stoga naša karizma zajedništva došla do izražaja kao potreba za služenjem Crkvi. Potvrda toga je bila radost kojom smo se susretali, zanimali se jedni za druge, obećavali molitve..."

Obnovljeni smo u odvažnosti da se suočimo sa svijetom, jer sigurno svaki pokret ima taj nutarnji poticaj koji papa Franjo snažno ističe, da idemo prema drugima, da se damo na raspolaganje Crkvi, da služimo posljedne. Čuti to od njega takvom snagom bilo je kao ohrabrenje: maleni smo, slabi, no usprkos svemu Isus nas vodi, Isus je s nama, papa nas šalje, možemo ići..."

Podsjetivši da je Sveti Otac, gledajući na put koji stoji pred različitim karizmama, istaknuo tri riječi: sklad, novost, i poslanje, Maria Voce je kazala da ju se posebno dojmila riječ 'novost'. Svi smo, naime, na neki način u kušnji da

se oslonimo na sigurnost već prijeđena puta, na stečena iskustva; a Papa nas je, naprotiv, poveo da prihvativimo iznenađenja Duha, da dobro poslušamo ono što On od nas traži, te da Ga slijedimo na putovima kroz svijet – istaknula je te dodala da do susreta s Isusom, koji je Papa tako snažno istaknuo, može doći ako Isus prolazi putovima svijeta, a ne ako ostane zatvoren u crkvama.

Maria Voce i Giancarlo Faletti sudjelovali su i na svetoj misi s papom u kapeli kuće svete Marte. Posebno su snažno odjeknule Papine riječi u homiliji kojima se osvrnuo na Evanđelje toga dana (Mk 9,30-37) da napredovati za kršćanina znači poniziti se i da je vlast u Crkvi služenje: "Prava snaga je služenje. Kao što je to učinio On, koji je došao ne zato da bude služen nego da služi, a njegovo je služenje bilo služenje Križa. On se ponizio do smrti na Križu, za nas, da bi služio nama, da bi spasio nas. U Crkvi nema nijednog drugog puta za napredovanje. Za kršćanina napredovati znači poniziti se. Ako mi ne naučimo ovo kršćansko pravilo, nikada, nikada nećemo razumjeti pravu Isusovu poruku o vlasti." Pozdravivši ga na kraju mise, Maria Voce je izrazila Svetom ocu molitve i zahvalnost čitavog Pokreta fokolara: "Svi smo zauzeti da doslovno živimo što vi kažete, osobito da izađemo ususret ljudima kako bi ljudi susreli Krista". "To je nam je potrebno, kultura susreta", odgovorio je Sveti otac. ■

www.focolare.org

Kako ste došli do sigurnosti u vjeri i kojim putem da se uputimo kako bi svatko od nas mogao pobijediti svoju slabost u vjeri?

Imao sam milost odrastati u obitelji u kojoj se vjera živjela na jednostavan, ali stvaran način. Osobito je moja baka, očeva majka, obilježila moj hod u vjeri. Bila je to žena koja nam je govorila o Isusu, učila nas katekizmu. Nikada neću zaboraviti kako nas je na Veliki petak vodila u procesiju sa svjećama. Kada bi donijeli "mrtvoga Krista", baka bi nama djeci rekla da kleknemo, dodajući: "Gledajte, mrtav je, ali sutra će uskrsnuti!"

Prvi kršćanski navještaj dobio sam upravo od bake! To je divno! Prvi navještaj u domu, s obitelji. To me podsjeća na ljubav mnogih majka i baka u prenošenju vjere. To se događalo i u prvim kršćanskim vremenima, tako je i Sveti Pavao rekao Timoteju: "I oživljujem sjećanja na iskrenu vjeru tvoje mama i tvoje bake" (usp 2Tim 1,5). Sve vi, ovdje nazočne majke, sve bake, sjetite se toga! Prenosite vjeru jer Bog uz nas postavlja osobe koje će nam pomoći na putu vjere.

Vjeru ne pronalazimo u mislima, ne! Uvijek je u pitanju osoba koja propovijeda, koja nam kaže tko je Isus, koja prenosi vjeru, daje prvi navještaj. To je bilo prvo iskustvo vjere u mojoj životu.

Još jedan važan dan u mojoj životu je 21. rujna 1953. Imao sam 17 godina. Bio je "Studentski dan", a kod nas je to i prvi dan proljeća – kod vas je prvi dan jeseni. Prije odlaska na slavlje otisao sam u svoju župu i tamo zatekao

www.diaricontrasto.com

On nas čeka!

PAPIN ODGOVOR
NA PRVO PITANJE

"Vjeru ne pronalazimo u mislima, ne! Uvijek je u pitanju osoba koja propovijeda... koja daje prvi navještaj."

svećenika kojega nisam poznao. Osjetio sam potrebu da se ispovjedim. Bilo je to za mene iskustvo susreta. Otkrio sam da me netko iščekuje. Dugo me čekao. Nakon ispovijedi sam osjetio da se nešto promijenilo. Nisam više bio isti. Kao da sam začuo neki glas, poziv, bio sam uvjeren da moram postati svećenik. To iskustvo vjere vrlo je važno. Mi kažemo da moramo tražiti Boga, poći k Njemu kako bismo zatražili oprost, ali kad se mi uputimo, On nas već čeka, On je uvijek prvi. (...) Odlaziš k njemu kao grešnik, a On čeka da ti oprosti. To iskustvo izraelski proroci opisuju uspoređujući

Gospodina s bademovim cvjetom, prvim proljetnim cvjetom (usp Jer 1,11-12). Prije nego li procvatu ostali cvjetovi, rascvate se ovaj, on koji čeka. Kada ga mi tražimo, On nas čeka kako bi nas prihvatio, kako bi nas obasuo svojom ljubavlji. A to srce ispunja tolikim divljenjem da graniči s nevjericom. I vjera tada raste! U susretu s jednom osobom, u susretu s Gospodinom. Netko može reći: "Ja bih ipak vjeru radije učio iz knjiga!" Vrlo ju je važno učiti, ali vjerujte, to nije dostatno! Važan je susret s Isusom, susret s njim – jer upravo nam On daje vjeru. Vi ste govorili o slabosti u vjeri i kako ju pobijediti. Najveći neprijatelj koji ima slabost je strah. No, ne strahujte! Znamo da smo slabi. Ali On je jači. Ako hodimo s Njim, nema problema. Dijete je slabo – video sam ih mnogo danas – ali bili su s očevima, majkama... i bili su na sigurnom! S Gospodinom smo sigurni. Vjera raste s Gospodinom, iz ruke Gospodinove. To nam pomaže da rastemo i čini nas snažnima. Ali, ako mislimo da ćemo sami... prisjetimo se što se dogodilo Petru: "Gospodine, ja se neću nikada pokolebiti!" (Mt 26,33-35), a poslije je zapjevao pijetao i zatajio ga je čak tri puta (rr 69-75). Razmislimo: kada se previše pouzdajemo u sebe, slabiji smo, slabiji smo. Uvijek s Gospodinom! S Gospodinom znači s Euharistijom, s Biblijom, s molitvom... s obitelji, s majkom, da, s njom jer nas ona vodi k Gospodinu, da majka, ona sve zna. To znači da se moramo moliti Djevici Mariji i moliti je da nas, kao majku, učini jakima. (...)

Otkriće vrijednosti patnje

www.fotoare.org

Rođen sam kao peto dijete u obitelji sa šestоро djece, od kojih su dvoje rođeni u prijašnjem braku mojega oca, koji je ostao udovac. Nisam imao ni godinu dana kada je tata otisao od kuće, ostavivši mamu trudnu i bez mogućnosti da radi jer smo mi još bili mali. Budući da nam rodbina nije bila blizu, a naš nam otac nije materijalno pomagao, situacija je postala kritična. Nismo imali što za jesti, a k tome trebali smo platiti mnogo računa.

Mama je odlučila prodati nekoliko komada namještaja iz kuće kako bi podmirili hitne potrebe, pa smo ostali samo s nužno potrebnim. Jedan od moje polubraće imao je dućan s prehrabrenom robom, gdje je ona uzimala što nam je bilo potrebno za hranu.

No, budući da mu nije mogla platiti, on je jednoga dana odnio iz kuće hladnjak. Iz istog razloga najprije su nam isključili struju, a potom i plin. Godinama smo živjeli koristeći se svijećama na ulje i

NA SUSRETU POKRETA S PAPOM
SVOJE ŽIVOTNO SVJEDOČANSTVO
ISPRIČAO JE LIZOMAR DOS SANTOS
IZ BRAZILA

**Otkrio sam
da Isus, koji
je trpio i živio
napuštenost
na križu, može
dati značenje
mojoj osobnoj
patnji i patnji
moje obitelji**

kuhajući na vatri od drva. Neki od susjeda često su nam priskakali u pomoć s ono malo što su imali. U međuvremenu je naš otac dobio još troje djece s drugom ženom. Nama je bilo jako teško što smo bili uskraćeni za njegovu ljubav, ali nas je mama uvijek učila da ga poštujemo kao oca. Kad bismo ga vidjeli, ona bi nam rekla: "Ono je vaš otac, idite k njemu i zamolite za blagoslov". Do osamnaeste godine radio sam kao ulični prodavač. Kad bih ugledao kojeg prijatelja, često bih se skrivaо jer sam se studio. Radio sam i kao poljoprivrednik

i zidar. Potom su me 2000. godine pozvali da radim kao volonter u ministarstvu pravosuđa. Vidjevši moje zalaganje, kasnije su me zaposlili u tajništvu suda. Uspio sam i školu završiti i diplomirati književnost.

Jednoga dana prijatelj me pozvao na susret Pokreta fokolara čiji je on bio član. Tamo sam otkrio da Isus, koji je trpio i živio napuštenost na križu, može dati značenje mojoj osobnoj patnji i patnji moje obitelji. Povjerovao sam da sve može imati smisla i da je moja bol služila kako bih postao humaniji i osjetljiviji na patnju drugih. To otkriće me dovelo i vodi me do osobnog susreta s Bogom. Njemu sam odlučio darovati svoj život slijedeći ga i služeći braći u fokolaru. ■

onechildatonce.blogspot.com

Prizemno i uzvišeno

▶ Igino Giordani

Otac koji je rodio Sina da bi ga ljubio, stvorio je brata, manju kopiju toga Sina, da bismo ga mi mogli ljubiti. Brat je slika Božja: njegov potomak, plod njegove krvi, tako da u njemu ljubimo Boga kao njegov lik i njegovog predstavnika. Brat je takav jer je sin istoga Oca, Boga; koji je opet postao sinom Božjim po utjelovljenju, muci i smrti Kristovoj.

Možemo reći da nam je brat dan kako bi nas po sličnosti podsjetio na Boga [...]. Bog je beskonačan, pa ga ne možemo vidjeti ograničenim zjenicama oka: vidimo ga kao u ogledalu – u bratu. Beskonačnog Boga ne možemo ljubiti uslugama primjerena njegovoj beskonačnosti. Možemo mu služiti u braći, u kojoj je Krist, jer braći su potrebne ograničene usluge, primjerene našim mogućnostima.

Tako su odnosi među ljudima igra ljubavi: jedan daje, a drugi prima, prividno. U stvari oboje primaju i daju, jer oni kojima mi služimo nama daju povlasticu da u njima služimo Bogu [...]. Ponuđen nam je vrlo jednostavan kriterij kako bismo prosudili jesmo li u dobru s Bogom. Mi smo u miru s Bogom, ako smo u miru sa čovjekom. Ljubimo jednoga na nebu ako ljubimo drugoga na zemlji. Sve je to vrlo jednostavno: vrlo je prizemno, jer je vrlo uzvišeno. "Mi znamo da smo iz smrti prešli u život jer ljubimo braću; tko ne ljubi, ostaje u smrti" (1lv 3,14). Ako ne

Mi smo
u miru s
Bogom,
ako smo
u miru sa
čovjekom

ljubimo brata, mi otkupljeni, prelazimo iz života u smrt.

Stoga je primjena: "Ne čini drugima što ne želiš da drugi tebi čine" – negativna i "Čini drugima što želiš da drugi tebi čini" – pozitivna.

Ja ne bih želio biti oklevetan, gladan, ostavljen bez smještaja, bez posla, bez radosti... Zato se, koliko je u mojoj moći, moram pobrinuti da i drugi budu poštovani, nasićeni, smješteni, zaposleni i ispunjeni utjehama. Ovdje se vidi igra ljubavi. Krist ljubi braću kao sebe [...]. Ljubav nas postavlja na razinu jednakosti. Bog nas postavlja na svoju razinu, kao što Otac postavlja djecu na svoju razinu. A to je vrhunac super ljudske ljubavi, koja se uzdiže iznad svake granice. A sastoji se u vraćanju stvorenja sebi, što Bog čini. [...] Budući da je Bog ljubav, tko ljubi živi u Bogu; jer ljubi, on časti, služi, slijedi Boga. ■

Iz knjige *Il fratello* (Brat)

Arhiv CCI

Novo vrijeme utjelovljenja

IZASLANICI PREDSJEDNICE I DOPREDSJEDNIKA POKRETA
FOKOLARA BORAVILI U HRVATSKOJ ► **Đina Perković**

U drugoj polovici svibnja i početkom lipnja u Hrvatskoj su boravili savjetnici za Istočnu Europu iz centra Pokreta fokolara u Rimu, Fonte Mantovani i Peppino Di Giacomo. Posjet je počeo od hrvatskog juga, u Splitu, a nastavio se u gradiću Faro u Križevcima. Fonte i Peppino imali su niz susreta: s mladima, fokolarinima, obiteljima, s pojedincima i zajednicama iz čitave Dalmacije, a potom i iz sjevernog dijela Hrvatske. U Splitu su posjetili splitsko-makarskoga nadbiskupa mons. Marina Barišića. U živom dijalogu i razmjeni mišljenja o aktualnim temama, nadbiskup je zahvalio za nazočnost Djela Marijina u Dalmaciji, te za njegovo tiho i stalno svjedočanstvo.

U Zagrebu su se sreli s apostolskim nuncijem mons. Alessandrom D'Erricom i grkokatoličkim biskupom mons. Nikolom Kekićem.

Obilježje svih susreta s članovima Pokreta fokolara bila je radost, obilje milosti i svjetla, kao i jednostavnost u obiteljskom zajedništvu. Učvršćivanje jedinstva, povezivanje teritorijalnih zona i centra Djela Marijina upravo je zadatak savjetnika tzv. velikih zona svijeta. Zato su članovi Pokreta fokolara predstavili svoj i život zajednica u kojima djeluju, pruživši tako gostima lepezu različitih situacija u kojima se utjelovljuje ideal jedinstva u ovim krajevima.

Fonte i Peppino prenijeli su pozdrave predsjednice Fokolara Marije Voce i dopredsjednika

Obilježje svih susreta bila je radost, obilje milosti i svjetla, kao i jednostavnost u obiteljskom zajedništvu

Giancarla Falettija koji su se nalazili u Njemačkoj. Izvjestili su o životu Djela u Centru i o novom razdoblju nakon Chiare. Pojasnili su kako je razdoblje s Chiarom bilo karakteristično vrijeme u kojem je ona kao utemeljiteljica imala široku viziju Djela dokle god ono bude postojalo. Nakon Chiare prelazi se na konkretizaciju u sadašnjem trenutku. Ponešto od te beskrajne vizije učiniti ćemo danas, nešto će učiniti oni koji stignu nakon nas, treći naraštaj, četvrti... Sada smo u novoj fazi, koja je sigurno umanjena u odnosu na fazu vizije. Nastojimo činiti male korake, jedan po jedan, kako bi ostvarivali jedinstvo. No ne smijemo žaliti za onim vremenima jer sada se rađa nešto novo i svi u tome trebamo sudjelovati, naglasili su.

Susreti su zaključeni poticajima da se Djelo otvara svijetu, jer se ne možemo zaustaviti na postignutom, nego ići dalje, otvoriti vrata i prozore – kako kaže Maria Voce – ali ne toliko zato da bismo primili one koji žele doći i upoznati nas, već da bismo mi izašli ususret muževima, ženama, mladima, tamo gdje oni jesu, a o čemu često govori Papa, i svjedočili da je Bog ljubav.

Peppino je Talijan i već je više puta bio u Hrvatskoj, a Fonte je Švicarka, po prvi put u posjetu našim zajednicama. Na ovu je dužnost izabrana nakon Valerije Ronchetti, jedne od prvih Chiarinih sljedbenica. Zato se na susretima ukratko predstavila. ■

Kad sam imala 12 godina, nakon teške bolesti umro mi je otac. Taj je bolni događaj snažno utjecao na moj život. Tražila sam odgovor na svoju bol, htjela sam razumjeti smisao života. Pitala sam se zašto treba trpjeti i umrijeti, ali nisam dobivala odgovor. U meni je tada sazrela odluka da će kad odrastem raditi za osobe koje trpe. Moja sestra i ja bile smo vrlo zauzete u skupinama mlađih u našoj župi. Baš tamo sam slučajno upoznala skupinu fokolarina. Bili su svi Talijani i došli su u Švicarsku iz Italije. Ni naš jezik nisu govorili (njemački), ali među njima je vladalo ozračje koje me privlačilo. Pričali su mi o Chiari i idealu jedinstva. Jedno svjetlo ušlo je u moj život. Odlučila sam da ni za mene više ne smiju postojati simpatični i antipatični, siromašni i bogati, katolički i protestanti, jer sam otkrila da mogu ljubiti Isusa u svakoj osobi. Jedna od prvih Chiarinih prijateljica koja je povremeno dolazila u Zurich govorila mi je o Napuštenom Isusu i njegovu vajaju: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" To me potpuno zahvatilo. U međuvremenu sam počela raditi u bolnici kao medicinska sestra, ali s posve novom logikom da se Isus u Evangeliju nije zaustavio na tome da čini čuda, da nasiće mnoštvo, niti da ozdravlja bolesnike, nego je dao život za nas. Naslućivala sam da je On pravi lijek kako bi se zalječile rane svijeta, nepravde, glad, siromaštvo. I da ga i ja mogu ljubiti u svakoj boli i biti

Svjetlo je ušlo u moj život

FONTE MANTOVANI O SEBI

njegovo živo svjedočanstvo. Željela sam ostaviti sve i slijediti Chiari u tom autentičnom radikalnom životu za Njega. Sjećam se da sam na svoj dvadeseti rođendan na misi rekla Isusu: "Uzmi moj život zauvijek". Nisam znala kako će to biti. Kasnije sam razumjela da je to božanska avantura. Nakon što sam završila studij 1966. godine otišla sam u Loppiano blizu Firence na formaciju. Radovalo me što su moja sestra i čitava obitelj prionuli Pokretu fokolara. Naša mala obitelj postala je dio velike obitelji. Od 1969. do 2007. živjela sam u gradu Rimu i bila sam u fokolaru *Incontri romani*, a to je turistički

Fonte:

"Naslućivala sam da je On pravi lijek kako bi se zalječile rane svijeta"

ured Pokreta koji je Chiara ute-mljila na želju pape Pavla VI. Taj je centar nastao upravo zato da se prihvataju osobe koje su dolazile iz Istočne Europe, pojedinci ili grupe, da bi im se moglo dati živo svjedočanstvo kršćanstva. Sjećam se da sam još 1969. upoznala prve skupine iz Hrvatske. Za nas je bilo svejedno govoriti o bazilici sv. Petra ili o rimskim spomenicima, jer smo u svima nastojali ljubiti Isusa i nastojali da oni otkriju tu ljepotu. Bilo je puno lijepih do-gađaja s osobama koje su tako otkrile pravo lice Crkve i vraćale se iz Rima bez predrasuda prema Crkvi. Kad je 1989. pao Berlinski zid dolazilo je još više ljudi iz skoro svih zemalja istočne Europe: Mađarske, Poljske, Rumunjske, takoder iz Rusije. Sada sam već 5 godina u Rocca di Papa gdje je svjetski centar Pokreta fokolara, dakle baš u srcu Djela. Peppino i ja smo savjetnici za zemlje istočne Europe. ■

GRAĐANI SVOGA GRADA I ČITAVOG SVIJETA

GRAD JE MJESTO GDJE SE BRATSTVO MOŽE KONKRETNOM ŽIVJETI, POSEBNO MJESTO SAZRIJEVANJA UNIVERZALNOSTI KOJA JE U NAMA, NAŠEG ČOVJEŠTVA ► **Chiara Lubich**

Drugi dio izlaganja Chiare Lubich pred gradskim vijećem njezina rodnog grada Trenta 8. lipnja 2001. o političkom pojmu bratstva u perspektivi grada.

Osim toga, živeći bratstvo u gradu se može ostvariti dje-lovtvorna jednakost.

Ona se sastoji u stvaranju uvjeta kako bi svaki građanin, obitelj, udruga, poduzeće, škola, mogli izraziti svoju osobnost i ostvariti svoj poziv, dajući najbolje od sebe. Za to je, naravno, potrebno da gradska uprava posjeduje vještine, tehničke i menadžerske sposobnosti. Od ljudi koji upravljaju gradom traži se da se zaustave i slušaju građane te da preuzmu na sebe njihove probleme.

To je ona ljubav o kojoj sam govorila na početku, ono poisto-vjećivanje s drugima koje je nama napor, a njima uklanja dio tereta i ukazuje na pravedno rješenje problema. U tom se rješenju ne može zanemariti gledište onih koji probleme proživljavaju.

Na taj se način vlast ne nameće, nego poštuje sve identitete i sve

Bratstvo nas vodi pozornom proučavanju civilne i vjerske povijesti našega grada

zadaće. Okretna je i fleksibilna, spremna uočiti prioritete aktualnog trenutka.

Tako se gradom ne upravlja odozgor, nego ga se uzdiže iz baze, a politika preuzima ulogu stapke što podržava cvjet raznih inicijativa koje su osmisili građani ili uprava s građanima; postaje istinsko služenje, povezujući i usmjeravajući općem dobru napore svih.

Nastavljajući ovim putem, osim što pomaže uzajamnom slušanju i poznavanju potreba i resursa, bratstvo nas vodi pozornom proučavanju civilne i vjerske povijesti našega grada, razumijevanju njegove kulturne i asocijativne baštine. Na taj se način malo pomalo stiže do uočavanja pravog poziva grada, unutar kojega svatko dobiva prigodu živjeti svoj poziv te, ostvarujući

samoga sebe, pridonositi razvoju i dobrobiti grada.

Naposljetku, još jedno pitanje koje dodiruje temelj same politike: što nas čini građanima?

Ova misao vraća na početke političkog promišljanja, koje nastaje upravo kao promišljanje o gradu.

Aristotel drži da je politička veza koja povezuje građane političko prijateljstvo. Taj oblik prijateljstva on naziva i sloganom. Ono od svakog građanina zahtijeva da bude sposoban odreći se neposredne koristi i raditi kako bi je stekao samo zajedno sa svima drugima. Političko prijateljstvo stoga, po mišljenju Aristotela, stvara političko tijelo koje nadilazi sferu materijalne koristi i dostiže dimenziju dobra: politika je, naime, etičko djelovanje, koje traži od sviju da žive u pravednosti. Tako piše Aristotel.

On, međutim, još ostaje vezan uz ograničeni pojам prijateljstva, stoga i građanstva, rezerviran za Grke i slobodnjake, nepristupačan "barbarima" i robovima.

Nakon njega, u ljudskoj će povijesti prijateljstvo doživjeti kvalitativni skok tek Isusovim dolaskom. Po njemu, po daru njegova života, mi obični sinovi ljudski možemo se zvati sinovima Božjim, sinovima jednoga Oca i stoga braćom u punom smislu te riječi. Stoga je Isus mogao reći: "Više vas ne zovem slugama, jer sluga ne zna što radi njegov gospodar; vas sam nazvao prijateljima, jer vam priopćih sve što sam čuo od Oca svoga." (Lk 15,15) Prijateljstvo s Isusom, sinovstvo u odnosu na

www.gazette.net

Boga Oca i poznavanje njegovih stvarnosti ukazuje na jednakost u slobodi, s Bogom – po sudio-ništvu u njegovu životu te među ljudima, što je potpuno novo u povijesti.

Tako je u ljudsku kulturu – u kulturu onih koji vjeruju i koji ne vjeruju – uvedena misao o apsolutnom dostojanstvu svih ljudskih bića, budući da su potencijalna braća, potvrđujući ono što je upisano u DNK svakog pojedinca. Na taj način čovječanstvo je viđeno kao sveopća zajednica.

Bratstvo tako omoguće razmišljati o općem dobru svih ljudi tj. o čitavom čovječanstvu u političkim kategorijama.

U toj se perspektivi možemo suočiti i s izazovima koje nam globalizacija danas donosi u naše gradove.

Upravo nas bratstvo potpuno ostvaruje kao građane našega grada i čitavog svijeta.

Iz promišljanja o gradu proizlazi i promišljanje o čovječanstvu.

To je prirodno, jer grad je mjesto gdje se bratstvo može konkretno živjeti, posebno mjesto sazrijevanja univerzalnosti koja je u nama, našeg čovještva.

Političari Pokreta za jedinstvo već su počeli razvijati promišljanje o točkama koje sam spomenula i ostvarivati konkretna iskustva: primjerice o suradnji između uprave i građana, o solidarnosti s najugroženijima, o učinkovitosti upravnog aparata, o suradnji među različitim društvenim i proizvodnim snagama u općini.

Sve to već posredujemo političarima u raznim zemljama.

Prakticiramo to i u Rimu. Tako jedni drugima pomažemo provoditi bratstvo u praksi, produbljujući nadasve poznavanje karizme koja ga čini mogućim. Razmjenjuju se iskustva, daruju se u zajedništvo ideje, brige i potrebe što se pojavljuju u svakodnevnom radu onih koji se bave politikom.

To je sažetak razmišljanja i djelovanja Pokreta za jedinstvo. ■

Upravo nas bratstvo potpuno ostvaruje kao građane našega grada i čitavog svijeta

LIJENOST I SEBELJUBLJE

ISPRAVAN STAV PREMA NAŠIM PROMAŠAJIMA NIJE SEBELJUBIVA
I LIJENA PASIVNOST, NEGO AKTIVAN ŽIVOT ► **Luigino Bruni**

Jedan se porok uvlači u ovo naše vrijeme krize i ima izgleda postati pravom društvenom bolesti. To je lijenost, bolest karaktera, duha i volje. Premda je njezina negativnost očita, o lijenosti se malo govori. Smatra se arhaičnom i zastarjelom riječju, a malobrojni koji još razumiju njezinu značenje ne smatraju je porokom. Zbog kojih bismo, naime, razloga, trebali porokom smatrati obeshrabenost, žalost ili dosadu? Utemeljitelji zapadnog etosa, od starogrčkih do srednjovjekovnih filozofa, slažu se u tvrdnji da je lijenost veliki porok. Ona je glavni grijeh jer je u korijenu drugih neurednih oblika življenja kao što su tromost, nestalnost, nemar, nedostatak životnog smjera, ravnodušnost, a ponekad i klinička depresija. Da bismo to razumjeli potrebno se vratiti tim civilizacijama i podsjetiti da je po tom humanizmu lijenost ugrožavala ne samo dobro pojedinca nego, kao i svaki porok, opće dobro i javnu sreću, a one su plod djelovanja zauzetih i predanih ljudi. Dobar je aktivan život, obveze, dinamizam, društvena, politička, ekonomski i poslovna zauzetost.

Iz tog razloga, kada se u društveno tkivo uvuče virus lijenosti, potrebno se boriti protiv njega, odbaciti ga, ukloniti, kako ne bi nastupila smrt. Porok je, kao i vrlina, prije svega društvena kategorija. Vrline su dobri putovi za ljudski procvat ili sreću, poroci nas odvraćaju i vode prema găšenju života. S porocima, a bez vrlina, život ne funkcioniра. Nisu pogrešni pojedinačni postupci, nego moralna i egzistencijalna stanja u koja se malo po malo strovalujemo, i to ne uvijek s potpunim pristankom i punom sviješću o posljedicama puta na koji smo krenuli (upravo zbog toga porok nije isto što i grijeh). Poroci su i pogrešni mali užici što nam priječe dostizanje dobrih i velikih užitaka, povezanih s ispravnim (čestitim) ponašanjem prema tijelu i duhu pojedinaca i zajednica. To znači zadovoljiti se rogačima kojima se hrane svinje (iz biblijske prispoljbe o rasipnom sinu), a propustiti objed za stolom u domu. Traženje malih i pogrešnih užitaka susrećemo i kod lijenosti, iako nam može izgledati manje očito od proždrljivosti, lakomosti ili bludnosti. Lijenost nastupa nakon

trauma, kriza, razočarenja, žalosti, promašaja i povreda. Umjesto da sve učinimo kako bismo se oporavili i pridigli, pirjamo se u vlastitom zlu, sažalijevamo se i ližemo svoje rane. U toj tromosti možemo doživjeti i neku vrstu utjehe, čak i neki oblik užitka, slatkoču brodoloma što nam pomaže preživjeti nakon krize, ali ne i živjeti.

Današnja potrošačka civilizacija nudi nam mnogo proizvoda koji povećavaju užitak dok se prepustamo lijenosti (pomislimo samo na televiziju), umnažajući svoje zamke. Užitak u lijenosti pogrešan je, kratkoročan i vrlo ograničen užitak. Ispravan stav prema našim promašajima nije sebeljubiva i lijena pasivnost, nego – kako nas uči drevna mudrost – aktivan život, a to znači izaći iz kuće i žurno krenuti na put. Još jedna suvremena, udomaćena i društvena bolest jako podsjeća na lijenost. Riječ je o sebeljublju. Lijenost je veliki porok, jer kada nas zahvati loše se osjećamo i loše živimo. Ako se ne liječi, dovodi do pravog duhovnog umiranja. Mnogi se ljudi danas nakon velike poduzetničke krize odriču svoga života i uskraćuju ga onima pored sebe, upravo zato što su nesposobni ponovno zaživjeti i drugima pomoći da zažive. A što je lijenost, snagom vrhunske umjetnosti pokazuje nam misteriozni Dürerov bakrorez.

**Ispravan stav
prema našim
promašajima
nije
sebeljubiva
i lijena
pasivnost,
nego aktivan
život**

Na njemu melankoliju (tada sinonim lijenosti i žalosti) predstavlja malena nakaza koja umjetniku prijeći koristiti radna pomagala razbacana po podu. U pozadini se vidi zvjezdano nebo. Rad i zvijezde su dva elementa koja u vremenima kada zavlada lijenost zajedno nestaju. Tako je bilo u godinama kada je izrađeno ovo remek djelo, u vremenima Machiavellijevog *Vladara*, zalaza društvenog humanizma i vjerskih ratova u Europi. Lijenost je pratila ona krizna vremena, a prati i naše.

Kao i za sve poroke, najučinkovitiji lijek je uočavanje prvih simptoma i brzo sprječavanje procesa. Prvi znakovi lijenosti su: ostavljanje nedovršenog posla, propustiti pročitati zadnju verziju članka, osjećaj monotonije nakon dobro učinjenog posla, često ponavljanje u sebi "Tko me na to tjeri"; "Ne isplati se".

Stara mudrost o krepostima i porocima savjetuje nam da reagiramo odmah i bez oklijevanja, čim primjetimo prve znakove. Porok nije u primjećivanju znakova, nego u odsutnosti odlučne reakcije. "Ustat ću i poći svome ocu" krepostan je odgovor na lijenost koja se zadovoljava rogačima. Uz ostavljena pomagala za rad, na Dürerovom djelu je i zvjezda - nebo, ali melankoličan čovjek gleda na drugu stranu. Kriza je razarajuća kada nam u duši ugasi želje. Želja treba krizu jer nastaje upravo zbog nedostatka i pada zvijezda i zbog volje da ih se ponovno pronađe (u hrvatskom jeziku koristi izraz "skinuti

zvijezde s neba", u značenju "činiti i nemoguće"). Tko upadne u lijenost, zadovoljava se tmurnim nebom i ne želi više vidjeti zvijezde. A to je otužno zadovoljavajuće često povezano s osamljenošću, s odsutnošću nekoga tko zna stati uz čovjeka i pomoći mu opet ugledati zvijezde.

Ova je kriza preozbiljna da bismo ju pripisali samo ekonomskim i

**Albrecht Dürer:
Melenkolija I
(1514), gravura**

financijskim čimbenicima. Iz nje ćemo izaći preobražavajući ravnodušnost, potištenost i tromost mnogih građana i čitavih naroda u nove političke projekte i novi građanski entuzijazam, nadilazeći osamljenost zajedničkim društvenim zauzimanjem, tužna i sterilna stanja radosnim i kreativnim žarom, a poroke građanskim krepostima. Hoćemo li uspjeti? ■

Prijelaz preko mosta

MLADI IZ CIJELE HRVATSKE OKUPILI SE U GRADIĆU FARO ► **Jelena Mališa**

Nakon poziva "Let's bridge!" (*Izgradimo mostove*), koji je okupio 12000 mladih na Genfestu u Budimpešti početkom rujna prošle godine, kada je pokrenut Projekt ujedinjenog svijeta, susret Mladih za ujedinjeni svijet – koji se tradicionalno održava 1. svibnja u nacionalnim sredinama – ove je godine imao za naslov "Crossing the bridge" (*Prelazeći most*). Tako je u gradiću Faro u Križevcima priređen vikend-program za mlade 4. i 5. svibnja na kojem se okupilo stotinjak sudionika iz cijele Hrvatske.

Osvježivši sjećanja na Genfest putem videoa i dijeljenjem dojmova onih koji su na njemu sudjelovali, naglašena je ključna poruka te međunarodne manifestacije: bratstvo, stvaranje povezanosti i obogaćujućeg suživota s različitim od sebe i s onima koji se nalaze u bilo kakvoj potrebi.

Iznesena su i poticajna iskustva mladih koji svojim životom svjedoče nimalo naivne ili irealne ideale, ali koji ih hrabre da ustraju i stvaraju pozitivne odnose s drugima. Popodnevni sati bili su rezervirani za radionice na razne teme. U njima su mladi na vrlo različite načine mogli izraziti ideal bratstva

**U likovnoj radionici mladi su izradili most od kartona
Važno mjesto u programu imalo je izlaganje životnih iskustava**

i zajedništva: kroz glazbu, glumu, kreativni ručni rad, izlet u prirodu, sport, raspravu o komunikaciji i ekonomiji zajedništva. Izvješća

o aktivnostima u pojedinim radionicama iznesena su u večernjim satima, nakon čega je slijedio zabavni, ali ne i manje važan dio programa.

DEKLARACIJA O BRATSTVU

Kada je Bog izmislio bratstvo stvorio je i osnovni kemijski element...
 koji nas potiče stvarati veze s drugima...
 da bismo drugima pokazali kako možemo pomoći onima koji nas trebaju...
 i da bismo pokazali svijetu da ako nešto stvarno želimo, to i možemo učiniti, da bismo riječi pretvorili u djela...
 da dijela postanu naš odraz, čin naše ljubavi i želje da idemo više i jače u ostvarivanju svih ciljeva...
 cilj da se ujedinimo, podijelimo svoja iskustva, želje, snove...
 da ostvarimo svoje srce i prepustimo se rizicima koje nam život donosi...
 da se svijet ujedini u nadilaženju svake razlike među ljudima i da se promovira tolerancija, bratstvo, jednakost i empatija...
 potrebno je da svi postanemo jedno, da nam se život sastoji od ljubavi, povjerenja, tolerancije i vjere...
 rečeno tekstom iz Biblije: čini drugome što želiš da drugi čini tebi...
 po tome će nas prepoznati, ukoliko budemo ljubili jedni druge...
 bratstvo i ljubav u središtu svega!!

Stanislav Stijepić. On je ispričao iskustvo susreta različitih kultura, jezika, vjera, pa i predstavnika zaraćenih zemalja koji su nastojali poslati poruku mira i zajedništva, posebno u vrijeme bliskoistočnih sukoba.
 Ono čime bismo mogli sažeti ovaj susret, ali i slične susrete koji su se u svibnju održavali diljem svijeta, je poziv mladima da budu protagonisti društva u kakvom žele živjeti. Njihova snaga i ideali čine ih dragocjenim dijelom društva, a potencijal koji nose je prostor

novih, svježih i konstruktivnih ideja mira, poštivanja i stvaranja boljih odnosa među ljudima.
 U nastavku donosimo tekst na temu bratstva izrađen u radionicici "Komunikacija", a naknadno nazvan *Deklaracija o bratstvu*. Stvoren je na način da je svaki sudionik napisao jednu rečenicu, nadovezujući se na rečenicu svog prethodnika, budući mu ostatak teksta nije bio vidljiv. Smislenost teksta čini se da govorí o jednodušju mlađih u težnji za ostvarenjem onoga čemu teže. ■

Posebnost je bio i način kako su se mlađi nastojali poticati na uspostavljanje odnosa s nepoznatim osobama: pri dolasku i prijavi stvorene su grupe povezujući ljudе iz različitih krajeva. Članovi istih grupa zajedno su mogli provoditi vrijeme i izvan formalnog dijela programa, zajedno su blagovali, posluživali objed, prali suđe i pospremali blagavaonicu. U nedjelju je predstavljen susret mlađih u Jeruzalemu u kojem je sudjelovao predstavnik Hrvatske i Bosne i Hercegovine,

Aktiv RSI

Šlag toga dana bila je večera u palestinskim obiteljima. Nas 20-ak išlo je kod jedne obitelji s tri nevjerljivo pametne djevojčice. Kod njih djeca od početka pričaju 4 jezika. Dok smo bili tamo, nestalo im je struje, pa smo palili svijeće po cijeloj kući. To je bilo tako romantično, predivno, baš smo uživali. Jeli smo palestinske specijalitete.

Suvišno je i reći da je Betlehem grad pun simbolike. Posebnom energijom i poviješću zrači crkvi Isusova rođenja.

Vrlo snažno iskustvo mi je bio hod kroz pustinju i brdo Isusove kušnje. Išli smo pješice oko 5 sati. Pustinja sa sobom nosi nešto posebno, nešto što čovjeka očisti. Iako smo svi "umirali od žedi", željeli smo ići Isusovim stopama. U pustinji je puno litica, a jedna djevojka se bojala visine. Ponudio sam se ići s njom, a kad smo došli do jednog strmog i nesigurnog prijelaza koji je bio pregrađen samo malom metalnom ogradom, ona se zaledila i nije mogla dalje. Na kraju smo se mi svi zagrlili, nas desetak koliko nas je bilo tu u tom trenutku, kako ona ne bi vidjela tu provaliju pa se tako ohrabrla i nastavila dalje. Na putu do Jerihona gradili smo mostove i na taj način.

Svake smo se večeri okupljali u malim skupinama i dijelili naša iskustva. Ja sam ispričao nešto što me možda i dovelo do Jeruzalema. Htio sam ostaviti poruku da usprkos svim problemima s kojima se susreću u Izraelu i Palestini, trebaju ostati i živjeti tamo gdje jesu, pokušati dati sve od sebe da izgrade mostove s drugima, da budu primjer bratstva i zajedništva.

Bio mi je jako značajan naš ulazak u Isusov grad Nazaret. Saznanje da je Isus baš tu hodao, da je baš u tom gradu podario svoja najveća razmišljanja, okupio prve učenike, imao govore i gotovo cijeli život boravio u tom gradu izazvalo mi je brojne emocije. Snažno sam doživio Isusa i osjetio njegov duh na cijelom tom području Galileje, uz Galilejsko more. Tamo sam ostavio srce. Prije nešto više od pola godine preminuo je moj otac i ja sam se nekako tu oprostio od njega i molio da se i dalje brine za nas.

Ovo putovanje i nezaboravno iskustvo bratstva ostat će mi u srcu za čitav život. ■

Doživljeno bratstvo

STANISLAV STIJEPIĆ IZ SARAJEVA BIO JE PREDSTAVNIK HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE U SKUPINI OD 120 MLADIH IZ 23 ZEMLJE SVIJETA KOJI SU OD 24. TRAVNJA DO 2. SVIBNJA BORAVILI U SVETOJ ZEMLJI NA ZAVRŠNOM DOGAĐAJU GODINE GENFESTA. DONOSIMO NEKOLIKO NJEGOVIH DOJMOVA.

Doživio sam neopisivo bratstvo među tim mladima s kojima sam živio 7 dana. Osjećali smo jedni druge, živjeli smo i disali jedni s drugima, ne samo nas 120, nego i svi mladi domaćini koje smo susretali, kao i kasnije kad su nam se pridružili Gen Rosso i Gen Verde.

Dok smo obilazili mjesta kojima je Isus prolazio, vodili smo dijalog među nama, a imali smo prilike i susresti se s ljudima, pripadnicima različitih naroda i vjera. Počeli smo od Betlehema, gdje nam je gradonačelnica ostavila jake poruke. Pričala nam je o svojim pokušajima da gradi mostove s Izraelcima, iako oni to nisu željeli. Odlazila je k njima i molila ih, kako bi Betlehem bio bolji grad, jer je tako značajan za sve.

**Stanislav
(u sredini)
u palestinskoj
obitelji u
Betlehemu**

Život iz pepela

NAKON SUDJELOVANJA NA GENFESTU U
MAĐARSKOJ WAEL SE VIŠE NIJE MOGAO
VRATITI U SIRIJU ▶ **Neven Novak**

"Činilo mi se da sudjelujem u akcijskom filmu. Nisam mogao ni zamisliti rat u Siriji, kaže Wael Salibi, 25 godina, iz Homsa, grada s 3 milijuna stanovnika, odakle je krenula pobuna protiv Assadovog režima. Homs se nalazi u središtu Sirije, na sjeveru je Alep s 5 milijuna, a na jugu glavni grad Damask sa 6 milijuna stanovnika.

Wael je živio u mirnoj zemlji koja je Rimskom carstvu dala 10 carova, a kršćanstvu 6 papa. Radio je u marketingu jedne poznate međunarodne tvrtke mobilne telefonije i kao novinar za dnevnik *Alwatan* (Nacija), gdje je pisao kroniku svoga grada. Jednog običnog dana vozio je kući svoje roditelje. Njihova i paralelna ulica izgledale su poput pakla, a oni su se našli u sredini. Bili su prisiljeni izaći iz auta. S jednog kraja ulice pobunjenici, a s drugog sirijska vojska pucali su bez prestanka. Zahvaljujući hrabrosti majke Wael i roditelji iskoristili su kratak prekid vatre i trčeći prešli ulicu te došli svojoj kući. Iščupao drveće izgledalo je poput stiliziranih karikatura, a kuća poput švicarskog sira, puna rupa od projektila. No bili su spašeni. To nažalost nije bio posljednji put da se Wael našao

usred paljbe pušaka i mitraljeza. Sedam se puta slučajno našao usred sukoba. Posljednji je put pao na zemlju okrnut metkom što ga je ispalio pobunjenik s krovu kuće. Barut mu je pao na lice, ali čudom je ostao neozlijeden. Slike iz Sirije gledamo na TV dnevniku u kratkom prikazu vijesti iz svijeta, navikli na brzo izmjenjivanje prizora, što nas čini neosjetljivima na bol i na shvaćanje stvarnih situacija, iako su ih mnogi od nas živjeli u Domovinskom ratu. Wael nam priča o zemlji u kojoj nitko nikada nije pitao kojoj vjeri pripadaš. Moglo se izaći u bilo koje doba noći bez izlaganja opasnosti. Vladajući režim barem

**Wael Salibi
(na slici)
sedam se puta
slučajno našao
usred sukoba**

Arhiv NN (2)

je jamčio slobodu svojoj katoličkoj manjini, kao i u drugim bliskostičnim zemljama. "Sva prošlost, nestala je u tenu, a miran suživot je izgubljen zajedno s kućom, poslom i prijateljima", pripovijeda Wael. Četvoro njegovih prijatelja je poginulo, tko kao civil, pobunjenik ili vojnik sirijske vojske.

"Brojevi koje čujete na TV su osobe: majka, otac, djeca", kaže. Za vrijeme sprovoda jednoga od njegovih prijatelja Wael nije uspio zadržati srdžbu, izašao je iz crkve, ušao u auto i odjurio velikom brzinom. U znak osvete želio je pucanjem nasumce ubiti nekoga nevinog, kao što je bio ubijen njegov prijatelj. "Kasnije sam shvatio i molio Boga da mi daruje strpljenje. Ubijanje ne nadoknađuje podneseno zlo. Samo bismo imali još jednu nevinu žrtvu", rekao je. Nakon što je sudjelovao na Genfestu u Mađarskoj, Wael se više nije mogao vratiti u domovinu i sada živi u Rimu. Znakove nade nalazi u ocu Franzu Van der Lokhtu, isusovcu Nizozemu koji nije želio ostaviti kršćansku četvrt Alhamadiju u Homsu i živi u samostanu sa 70 obitelji, što su ostale od kršćanske zajednice koja je prije izbjegnula sukoba brojila 80 tisuća obitelji. U Alepu i Damasku fokolarine i fokolarini ostali su bez pitke vode, struje i kruha. Žive u istim uvjetima kao i svi ostali. "I dalje grade mostove koji se sastoje od susreta, odnosa, pomoći stanovništvu, za budućnost uskrsnuća u ovoj predivnoj zemlji, sposobnoj da se kao arapski feniks, nakon smrti opet rodi iz pepela", zaključuje Wael. ■

Razine ljubavi

NIZOZEMSKI BRAČNI PAR ANDRINGA ZA VRIJEME SVOG BORAVKA U HRVATSKOJ DAROVAO NAM JE SVOJE ISKUSTVO

► **Anna Lisa Gasparini**

Na zimsku školu Ekonomije zajedništva u gradić Faro, početkom veljače ove godine iz Rima su došli supružnici Leo i Anneke. Živjeli su u Amersfoortu, blizu Amsterdama, a prije 8 godina iz svoje su domovine došli u Rim.

Leo je po drugi put u Hrvatskoj i svoje dojmove o školi izrazio je ovim riječima: "Za razliku od prošloga puta, video sam više životnosti, mladosti i konkretnosti, dirnuti smo željom da se nešto učini. Anneke se složila s Leom i dodala: "Sviđa mi se ova zemlja i ovaj narod".

Kao mladi ekonomist Leo je počeo svoju karijeru u Ministarstvu financija, a kasnije je više godina obnašao visoku dužnost direktora Nizozemske središnje banke. Sada je u mirovini, pa svoje znanje i preostale snage može dati za Ekonomiju zajedništva. Kao član središnjeg odbora upoznao je projekte koji se rade diljem svijeta, na svim kontinentima. "Članovi središnjeg odbora imaju stalnu i čestu komunikaciju preko skypea i interneta. Postali smo i prijatelji", kaže Leo.

Supružnici Andriga imaju petoro djece, od kojih jedno u nebu, jedan je u Americi s obitelji, a troje

**Leo Andriga
na susretu
Ekonomije
zajedništva u
gradiću Faro**

u Nizozemskoj. Svi su vjenčani i imaju lijepe odnose s njima i s 10 unuka.

Dolazak u Rim bilo je posve novo iskustvo. Anneke kaže: "Željela bih da svatko napravi to iskustvo preseljenja iz svoje zemlje u drugu: druge navike, drugi jezik, drugačija hrana. Ima trenutaka kada osjetim veliku želju da jedem tjesteninu, kao Talijani. Takvo nešto u Nizozemskoj nisam mogla ni zamisliti".

Po profesiji primalja, Anneke se sjeća kako joj je u vrijeme dok su djeca još isla u školu došla želja da radi nešto za žene. Baš tada je u svojoj župi bila zamoljena da učini nešto za prirodno planiranje obitelji. "Nakon formacije u Francuskoj, Leo i ja smo prvi u Nizozemskoj počeli podučavati metodu prirodnog planiranja obitelji. Susretala sam mnogo vrlo motiviranih žena, osobito iz Reformirane crkve. Jedne večeri došla su tri katolička bračna para i zamolila za poduku. Pripadali su Pokretu fokolara. Na moje zanimanje za Pokret odgovorili su pozivom na marijapoli. Veliko otkriće na marijapoliju bila mi je sigurnost da ovaj rad sa ženama i za žene mogu obavljati jer me Bog ljubi neizmjerno."

Susret s idealom jedinstva promjenio je sav njihov život, kaže Anneke i nastavlja: "Svaki tjedan imala sam susret s još nekoliko žena i razmjenjivale smo iskustva Riječi života. Doživjela sam da se ljubimo i to mi je donijelo veliku radost. Kasnije sam razumjela da jedinstvo koje doživljavam s tim ženama mogu

doživjeti i s mužem. Tako se naš odnos malo po malo počeo mijenjati."

Leo nam je izložio vezu između ekonomskog i obiteljskog iskustva kroz tri razine ljubavi. "Snage prisutne u braku, u odnosa muškarac-žena, iste su kao i u poduzeću i na tržištu, gdje susrećemo druge ljudе. Kako bi sazrio san o braku, moram pokušati ljubiti drugu osobu kakva jest, a ona nije onakva kakvu bih želio. Prva razina je eros. Jako si zaljubljen, želiš imati-posjedovati drugoga. Ako sve krene kako treba, potpisuje se vjenčani ugovor. U ekonomiji se želja za posjedovanjem ili proizvodnjom nečega, kroz davanje posla osobi koja će ti u tome pomoći, također ostvaruje ugovorom.

Na drugoj razini u braku postajemo i prijatelji, a isto vrijedi u poduzeću, jer se družiš s kolegama i pomažeš im. To bi moglo ići i u smjeru egoizma, kako u braku tako i u poduzeću, čime nastupa zatvaranje.

U braku postoji i treća razina ljubavi, gdje dajemo više no što drugi traži. Pojavljuje se element besplatnosti. Može se dogoditi da se žena razboli i ti joj moraš pomagati, činiti mnogo toga što inače ne činiš. Tada doista moramo ljubiti drugoga još većom ljubavlju. Kada se ljubav vrati, može postati uzajamna. Možemo reći da živimo situaciju sličnu onoj u Evanđelju, izraženoj riječima: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tamo sam ja među njima". To je božanski vid ljubavi. Brak se otvara prema svijetu.

Treća razina ljubavi može se živjeti i u poduzeću Ekonomije zajedništva. Može se dogoditi da ljudi u upravi poduzeća učine nešto više za radnike, za poduzeće, jer imaju na umu zajedničko dobro, ne samo unutar svoga poduzeća, nego i u njihovom gradu. Primjerice ne zagađuju okoliš i čine mnogo za zajednicu te stvaraju situaciju uzajamne ljubavi, gdje Bog može biti prisutan. Mi poznajemo ekonomiju u kojoj baš i nema Boga, tj. skriven je. Međutim, on može biti poduzetnik suradnik, skriveni dioničar koji pomaže uočiti kreativnost u ljudima koji rade u njegovu poduzeću i tako stvoriti snagu koja ne postoji u drugim poduzećima. Po mojoj mišljenju Ekonomija zajedništva ima veliku šansu da obnovi ekonomiju."

O jednom vrlo značajnom i lijepom životnom trenutku nastavila je Anneke: "Bili smo tek došli u kontakt s Pokretom fokolara, kad je Leo bio pozvan na susret u Loppiano. U to vrijeme u našoj je obitelji boravio problematičan jedanaestogodišnji dječak koji je činio mnoge ružne stvari. Bio je neko vrijeme s nama jer smo mu željeli pomoći. Dakle, imali smo 4 djece u kući, a Leo je htio ići u Loppiano. Rekla sam mu da to nije moguće, a on je rekao: 'Idem'. Ja sam tada razumjela da Leo nije odabrao ni moju ni svoju volju, nego Božju. Njegov odgovor bio mi je poput munje. Sve su zabrinutosti nestale i u meni je porasla želja da tražim Božju volju. Saznanje da je to moguće bilo mi je poput oslobođenja."

Leo nam je darovao težak moment svoga života koji je uspio prevladati. "Bio sam direktor velikog državnog poduzeća, kad mi je ministar iznenada rekao da više ne mogu biti direktor i smijenio me. Bio je to strašan trenutak, osjećao sam se posve napušten. Obično sam imao na raspolaganju automobil s vozačem, ali tada sam vozio sam. Krenuo sam prema Amsterdamu, gdje je fokolar. Imao sam CD s pjesmama Gen Verde. Upravljujući automobilom, odjednom sam ugledao sliku Boga – s trnovom krunom. Gledao me pun ljubavi. Odmah je nestala moja bol i preplavila me punina radosti. Kad sam došao u fokolar, rekao sam: "Da, smijenili su me, ali sam presretan jer sam imao milost susresti Boga. Kasnije sam shvatio da je to bilo 'uskrnsnuće', nakon 'smrti'. Za mene je to bio Uskrs. Bio je to najsnažniji, najboljni i najljepši trenutak moga života." ■

Arhiv NSC

Pojasnimo odmah na početku: trenutak istine nema nikakve veze s prijedrbama koje upućuje mo čim na drugome vidimo nešto što ne ide: "Uvijek kasniš! Ti se sa djecom baš ne znaš ponašati! Pogledaj što si napravio, je li moguće da ne vodiš računa koliko će morati raditi da bih ispravila što si napravio svojim nemarom!" Da ne govorimo o opetovanom: "Jesam li ti rekla..." što pritišće poput teškog kamena jer pokazuje vlastitu nadmoć, a drugome lijepi etiketu doživotno nesposobnoga.

Ne, to nije trenutak istine. On je najistančaniji izraz uzajamne ljubavi. To je umijeće kojemu je potrebno bistrenje, strpljivo očekivanje pravog trenutka. Trenutak istine se prakticira tek nakon smo dobro živjeli prve tri tajne. Tek tada je dijalog bračnoga para sazreo toliko da supružnici, u želji da doprinesu što većem dobru drugoga, osjećaju da je došlo vrijeme da jedno drugome daruju pozitivne i negativne vidove njihove osobnosti

Anja iz Nizozemske pripovjeđa: "Thomas i ja povremeno se dogovorimo za dublje razgovore o nekim temama s kojima se nije uvijek tako jednostavno suočiti. Neke teme traže pravo vrijeme i ispravan stav, jer me nitko više od Thoma ne uspije shvatiti ili me tako duboko povrijediti, i obrnuto. Thomas poznaje moje slabosti i moje promašaje kao nitko drugi.

U želji da doprinesu što većem dobru drugoga, osjećaju da je došlo vrijeme da jedno drugome daruju pozitivne i negativne vidove njihove osobnosti

Trenutak istine

ČETVRTA TAJNA ŽIVOTA U DVOJE NAJISTANČANIJU JE IZRAZ UZAJAMNE LJUBAVI ► **Ana i Alberto Friso**

A ja njegove. To nas čini vrlo ranjivima jedno prema drugome. Pa ipak shvaćamo da je važno reći jedno drugome istinu o tome kako vidimo drugoga u nekim situacijama ili koliko nas opterećuju neke riječi što smo jedno drugome izrekli, reći kako se osjećamo u življenu naše spolnosti. Thomas kao muškarac, a ja kao žena. U vezi s tim Thomas uvijek ističe kako je važno da mu kažem je li njegovo ponašanje u spolnom odnosu meni ugodno, jer to mu pomaže. Ista stvar vrijedi za mene prema njemu. Smatramo da su ti otvoreni i iskreni razgovori razlog što smo još uvijek zajedno i što smo sretni zajedno; što ne očekujemo

da drugi postane onakav kakvog bismo željeli, nego se jednostavno i s poniznošću nastojimo vidjeti onakvima kakve nas Bog vidi."

KADA ONDA?

Da bi trenutak istine donio svoje plodove, potrebno je imati vremena i postupati smirenog. I mjesto treba brižljivo odabrat. Neka to bude lijepo mjesto koje će biti dostojan okvir tako posebnom trenutku. Jednom smo o ovoj četvrtoj tajni govorili na tečaju za mlade obitelji u Val Badiji. Beatrice i Franko, simpatičan bračni par iz Venecije, željeli

su imati trenutak istine na vrhu Sassonghera (2665 m). Takva originalnost dobro stoji uz uzvišene događaje.

A kako to radimo mi? Kad jedno od nas osjeti potrebu, predloži to drugome. Nikad nam se nije dogodilo da bi drugi odbio. Zajedno odredimo vrijeme i mjesto i u zakzano vrijeme prije svega ostanoga obnovimo savez. Ponekad zajedno pročitamo duhovno štivo kako bismo još više utrojili u nadnaravno. Ako nas nešto u tekstu osobito dirne, onda to kažemo, kako bi još više uskladili naše duše. Potom započnemo. Najprije jedan po jedan kažemo što smo pozitivnoga u posljednje vrijeme zapazili u drugome. Obično se toga nije teško sjetiti, pa ne treba puno ni razmišljati. Dođe nam da nastavimo slobodnim hodom, no znamo da smo na trenutku istine i naše riječi moraju biti duboko iskrene. Taj prvi dio uvijek nas iznenadi. Dok drugi govori o napretku, pozornosti, ljepoti koju je video u nama, željeli bismo se zaštiti jer znamo da nismo savršeni, barem ne u mjeri u kojoj nas drugi vidi. No moramo vjerovati i slušati drugoga s velikom pozornošću. Kad bismo iste riječi izgovorili izvan trenutka istine, mislili bismo da nam se drugi želi udvarati ili nam laskati. Ali to je trenutak istine, dakle istina je. Među ostalim nam je i drago pri srcu kada čujemo odobravanje i ohrabrenje od osobe do koje nam je stalo najviše na svijetu. Obično nastojimo reći i okolnosti u kojima je naše ponašanje ugodno dirnuo drugoga. Iz toga razumijemo

www.ljubavlja.net

Ljubav tada postaje toliko istančana da negativna primjedba gotovo više boli onoga koji je izgovori nego onoga tko je prima

koliko je drugi pažljiv i osjetljiv na nijanse ljubavi i postajemo svjesni kako svaka pažnja koju posvetimo drugome nikada ne prođe neopažena. I to je ohrabrujuće. Potom prelazimo na negativnu stranu. Ovdje je potrebno biti još više pozorni. Prvo je pravilo uzeti u obzir samo ponašanje ili stav: "Onaj put si rekao ono, učinio si onako", a ne osobnost, niti obiteljsku narav: "Takov si, isti si kao i tvoja majka..." Drugo pravilo je ograničiti se na nekoliko tema i ne nabrajati nedostatke iz čitavog života! I govoriti uvijek radi većeg dobra. Primjerice, ako primjećujemo da je potrebno poboljšanje, prikladnije je ukazati na krepost koju treba razviti, nego na manu koju treba ukloniti. Ljubav tada postaje toliko istančana da negativna primjedba gotovo više boli onoga koji je izgovori nego onoga tko je prima. Koji put uvedemo još jedan način. U tom ozračju potpune istine zamolimo drugoga da učini nešto

za nas što iz bilo kojeg razloga nikada nije tražio. Ni ovdje ne nedostaju iznenađenja. Naime, razumjeli smo da iako smo (ili mislimo da smo) najuigraniji par na svijetu, ima nekih stvari koje se muškarac (ali ni žena) ne usuđuju izreći radi uvjetovanosti ulogom, osobito na području afektivnosti. Tako prolaze godine i jedan ne zna za očekivanja drugoga. Ili se muči bezuspješno pokušavajući naći način kako pogoditi ukuse drugoga.

Na našem zadnjem trenutku istine Ana mi je rekla četiri negativnosti. No prije nego li se spustila večer sjećao sam se samo dvije. Bio sam srdit na sebe i pitao sam se zar sam toliko površan da sam zaboravio čak dvije? Zato sam je zamolio da mi ih ponovi. Ona mi je uz osmijeh rekla: "Ne trebam ti ih ponavljati". I podsjetila me na rečenicu iz Evandjela: "Tko sluša riječ, već je očišćen" (usp. lv 15,3). ■

(Nastavlja se)

Sablazan trećeg tisućljeća

AKO UĐEŠ U KAFIĆ NA KAVU I VIDIŠ AUTOMATE ZA IGRE NA SREĆU, VRATI SE NATRAG, KAŽE LUIGINO BRUNI

Ekonomist Bruni tvrdi da se danas oni koji vole siromašne trebaju boriti i protiv ovisnosti od kockanja i igara na sreću. On to radi već dugo. Tako je otkazao i jedno predavanje. Prije nego što je počeo govoriti, u dnu dvorane je primijetio automate. Umjesto predavanja samo je izrazio svoje negodovanje.

Zašto se jedan ekonomist zanima za automate za kockanje?

"Smatram da se ekonomist mora brinuti i za život ljudi, on treba biti društveni promatrač, utoliko više ja jer sam zauzet u Ekonomiji zajedništva. Danas je ovisnost o kockanju vrlo ozbiljan oblik siromaštva. Zanimam se za igre i kao građanin jer sam vrlo ozlojeden ovom starom i novom pojmom koja je danas postala epidemija, društveni grijeh, mehanizam koji služi državi da uzima gotovinu. Zato u stavu prema igrama na sreću vidim građansku i intelektualnu odgovornost."

Osjećate li podršku ili vaš glas viče u pustinji?

"Pišem za Avvenire koji već dugo promiče jaku kampanju protiv igara na sreću. Govoreći o institucijama, vrlo sam žalostan što sadašnje (talijanske,

www.fotostockimages.org

Danas je ovisnost o kockanju vrlo ozbiljan oblik siromaštva

op. urednika) vlasti u stvari nisu puno učinile, a morale bi imati posebnu osjetljivost i za očito pogrešne teme. Ne vidim puno znakova."

Gdje bi zakonodavac prvenstveno trebao intervenirati?

"Najgore je naglo širenje kockarnica i nehumanji prostori u kojima rade. Upitajmo se tko izdaje licence. Iza svega često стоји organizirani kriminal, prljavi i oprani novac, dobro poznate stvari. Tu mnogo može učiniti zakon, javna vlast, može jednostavno zaustaviti davanje licenci."

Općine i policijske postaje koje građani prozivaju odgovaraju da su im ruke vezane.

"Ovdje treba puno raditi na javnom mišljenju. Učiniti mnogo više, štrajkati. Ja ne samo da ne popijem kavu u kafićima koji

imaju automate, nego i govorim, protestiram. To je vrlo važno. Ako objašnjavam javno, dajem jači signal, ističem ponašanje. To se zove strateški altruiзам, ukor o vlastitom trošku."

Jeste li iz toga uvijek izašli nepovrijeđeni?

"Ne, ne ide uvijek dobro, po nekad se rasrde, ali neka. Kad idem kupiti novine, pa vidim te igre "zagrebi i pobijedi" od kojih skoro ne vidiš časopise, ja kažem: Neću kupiti novine jer se stidim što postoje takva mjesta. Jednom sam na odmorištu išao popiti kavu i blagajnica mi je ponudila lutriju "zagrebi i pobijedi". Rekao sam: "Molim vas ne postavljajte mi takva pitanja. Želio sam kapučino". Nakon tri mjeseca opet sam tamo prošao i blagajnica me prepoznaла: "Vi ste gospodin od prošloga puta". To znači da građanski, horizontalan ukor, ne kao policajac nego kao građanin, učinjen za opće dobro, pogađa ljudi i sjećaju ga se. Konačno, kultura se stvara i na taj način."

Kultura zajedništva za koju se vi zalažete?

"Kultura zajedništva je suprotna kulturi egoizma, vrlo važna danas u vrijeme nedostatka društvenih veza. Neka su ponašanja očito pogrešna i ne treba ih regulirati, nego jednostavno ukinuti. Ne treba regulirati ubojstvo i krađu. Civilizacija kaže 'ne' takvim pojama." ■

(Prevedeno iz *L'Eco di Bergamo.it* 2. 6. 2013.)

Kad boli glava

▶ Mirjana Grga, dr. med.

Glavobolja je najčešća bol koju tijekom života iskusi svaka osoba, no obično je bezazlena. Glavobolje su zabilježene davno u povijesti. U Egiptu su oboljeli čvrsto povezivali glavu lanenom trakom na kojoj su bila ispisana imena bogova. Stari Grci i Rimljani rješavali su ih uzimanjem napitaka od kamilice, ružmarina, metvice i lavande ili oblozima sa sirovim krumpirom ili kupusom. U srednjem vijeku primjenjivali su se oblozi s vinskim octom i opijumom. Poznati su ljudi patili od jakih glavobolja, vjerojatno migrena: Cezar, Napoleon, Van Gogh, Freud, Nietzsche, a čini se da je bolest snažno utjecala i na njihove radove. Postoje primarne i sekundarne glavobolje. Primarne su tenzijska glavobolja, migrena i klaster glavobolja, a sekundarne su posljedica ozljede glave, promjene na krvnim žilama, upale sinusa, ukočenih mišića vrata i glave, prenaprezanja mišića i živaca očiju, nuspojava lijekova ili alkohola. Posebna skupina su neuralgije: glavobolje koje se javljaju zbog ozljede ili bolesti živaca, a najpoznatija je neuralgija trigeminusa, živca koji prolazi kroz obraz do vrha donje čeljusti. Tenzijska glavobolja vrlo je česta, osjeća se u cijeloj glavi, a često započinje od zatiljka i širi se prema naprijed. Javlja se zbog umora i neispavanosti, gladi, emotivnog

stresa i uzrujanosti ili zbog pretjerane fizičke aktivnosti. Glavobolja se osjeća kao "mutna glava", tupa bol ili pritisak. U nekih je osoba vrlo česta, javlja se jednom u dva tjedna i traje nekoliko minuta do nekoliko sati. Ako se javlja češće, svakako treba posjetiti liječnika. Migrena se javlja samo s jedne strane glave. Bol je pulsirajući, a prije napadaja pacijent može imati smetnje vida (bljeskove ili zamudu) ili neobične, nepostojeci zvukove. Često je praćena mučnjom, povraćanjem i osjetljivošću na svjetlo i buku. Migrena je nešto češća u žena nego muškaraca, a okidači za napadaj su: umor, glad, neke vrste hrane (aromatični sirevi, orašasti plodovi, sušena riba), menstrualni ciklus. Posebna vrsta glavobolje zove se klaster. Javlja se u muškaraca iz nepoznatog razloga, a karakteristični su izrazito jaki bolovi u jednoj polovici glave, koji se javljaju u "klasterima": u istom razdoblju godine, u istom razdoblju dana,

jednake duljine trajanja. Analgetici ne ublažavaju bol, specifičnu terapiju propisuje neurolog.

Česta ali nedovoljno prepoznata je tzv. cervikogena glavobolja. Bol počinje u vratu ili zatiljnom dijelu glave, širi se naprijed, zahvaća polovicu čela te područje oko uha i oka na istoj strani. Najčešći uzrok je oštećenje malih zglobova između prva tri vratna kralješka, što izaziva stalnu neprirodnu napetost među kralješcima, a posljedica su bolovi. Oštećenje može nastati zbog naglih, brzih pokreta u vratu, dugotrajnog kroničnog preopterećenja vratne kralježnice (pokreti koji se ponavljaju, radno mjesto na kojem je glava stalno u prgnutom položaju) te u sklopu starenja i prekomjernog trošenja vratnih kralježaka. Ako promjene na kralješcima ometaju normalan protok krv kroz krvne žile, uz glavobolju se može javiti i vrtoglavica. Glavobolje se, osim klastera, liječe analgeticima, najčešće paracetamolom, acetilsalicilnom kiselinom ili ibuprofenom, koji se mogu nabaviti bez recepta. Za migrenu se uz analgetike daju i lijekovi po preporuci neurologa (Imigran, Zomig i sl.). Izuzetno je važno kod glavobolje uzimati dovoljno tekućine, lagunu hranu i osigurati dovoljno odmora i sna. Za liječenje cervikogene glavobolje postoji široka lepeza terapijskih metoda. Primjenjuju se lijekovi, imobilizacija ovratnikom, fizikalna terapija, masaža, trakcija, edukacija bolesnika (preporuka anatomskog jastuka), vratna epiduralna injekcija kortikosteroida, kirurški tretman. ■

FORMI, FOR ME, FOR YOU

Vittorio Sedini

EVO ME!
JA SAM MRAV, FORMY
ZA PRIJATELJE.

I JA SE ZOVEM FORMI.
PIŠE SE FOR ME.

BOLJE BI BILO DA SE
ZOVEŠ FOR YOU

FOR YOU?!
A ZAŠTO?

OBJASNIT ĆU TI TO
KAD PORASTEŠ.

MA HAJDE! RECI MU...
ŽIVO SMO ZAINTERESIRANI!

STVARNO? ONDA SE
VIDIMO U SLJEDEĆEM
BROJU!

Vittorio Sedini